

Ez a tudománypolitikai alapvetés (mert valóban az!) nem a mulandó ma számára iratott, hanem csak a jövőben fogja éreztetni hatását. Ott lesz minden magyar tudós és kultúrpolitikus asztalán és termékenyítőleg fogja befolyásolni mindannyiunk munkáját.

Barna Gyula.

Két akadémiai kiadvány. A Régi Magyar Költők Tára, meg a Régi Magyar Könyvtár gyarapodott újabban egy-egy nagyjértékű s már jóideje nehezen várt füzettel. Mindkettőt a nagy tudományú Dézsi Lajosnak, régibb irodalmunk e legalaposabb ismerőjének köszönhetjük, ki, mikor e csupán jelt adni kívánó sorokat írjuk, a Történettudományi Kézikönyv legújabb füzetében tudós buzgalmának egy páratlanul gazdag, legújabb eredményével lep meg, a történeti tárgyú magyar költészet teljes leltárával. Arra még lesz időnk visszatérni.

Mostani, akadémiai kiadványai közül az egyik «Jegyzetek a Régi Magyar Költők Tára hetedik kötetéhez» címen jelent meg. Magát a címben említett «hetedik kötetet» még Szilády Áron tette közzé 1912-ben, de a korábbi kötetektől eltérően már jegyzetek nélkül. Hozzáfogott ugyan a jegyzetek elkészítéséhez, de meghalt, mielőtt befejezhette volna. Hagyatéka feldolgozásával és kiegészítésével az arra leghivatottabb szakembert, Dézsi Lajost bízta meg az Akadémia. Az említett hetedik kötet 1560. és 1566. között írt költeményeket tartalmazott, köztük Pesti György Halálról való emlékeztető énekét, Méliusz és Bornemisza Péter verseit, a Szendrei Névtelen Szilágyi és Hajmásiját s a Balassi Menyhárt árulatasáról szóló komédiát. Épen e legfontosabb anyaghoz írta legkiválóbb és legönállóbb magyarázó jegyzeteit, vagy pótolta ki Szilády Áronéit legbőkezűbben a pótfüzet kiadója. — A XVI—XVII. század magyar irodalmát senki sem ismeri oly teljesen, mint Dézsi Lajos; mondhatnók: csak ő ismeri igazán. Nagy hálaára kötelezzen mindnyájunkat, ha e két évszázadnak — egyetemi jegyzetei tanúsága szerint — íróasztala fiókjában úgyis kész irodalomtörténetét közzétenné. Úgy tudjuk, e két évszázad széphistóriáinak hű másolata is birtokában van; megbecsülhetetlen kincs ez; s bár a Régi Magyar Költők Tárát ő fogja tovább szerkeszteni s annak kötetekben módja lesz közzétenni az említett szép-

históriákat, vajjon nem lehetne-e szeret ejteni azok együttes, minél előbbi, monumentális szép kiadásának?

Másik kiadványa a régebben Heinrich Gusztáv, most már Császári Elemér szerkesztésében folyó Régi Magyar Könyvtár 38-ik füzete: Rosnyai Dávid Horologium Turcicumának, e sokat emlegetett, de eddig csak másodkézből s szemelvényesen ismert, a XVII. század második feléből származó szépprózai műnek első közzététele. Rosnyai életrajzát, török közvetítéssel fordított művének végső eredetijét, a Pancsantantrát, Rosnyai utáni magyar fordítóit, Rosnyai fordítói eljárását ismertető alapos tanulmány vezet be s kiváló magyarázó jegyzetek követik a betűhív szövegközlést. Rosnyai műve, mely egyébként a török irodalommal való érintkezéseinknek egyik nevezetes emléke, laikusok figyelmét is megérdemlő, érdekes, sőt nem egyszer mulatgató olvasmány. —i—s

Regényfordítások. H. G. Wells: *Krisztina Alberta apja.* I—II. (Franklin.) Ford.: Kiss Dezső. — *Boylesve: Cloque kisasszony.* (Franklin.) Ford.: Komor András. Van néhány külföldi kedvence a magyar olvasóközönségnek, akiket állandó, rajongó szeretettel — félreért. Ilyen Anatole France, ilyen H. G. Wells. Az elsőben ősi világszemléletek lerombolóját, a másodikban az új világ apostolát látják, holott valójában Wells a ma, France a tegnapi szerelmese és egyiküknek sincs sok köze a holnaphoz. France szívesen feláldozná a jelenet, ha az ancien régime világát varázsolhatná helyére; forradalmár, de a multat kívánja vissza és nem hisz a jövőben. Wells viszont nagyon jól érzi magát a jelenben és ezt a legjobban épen utópisztikus regényei árulják el. Elérzékenyülő szeretettel tekint az emberiségre, amely évszázadok tévelygési után eljutott a mai tudományos, technikai, demokratikus tökéletességhez. A jövődől csak a végre megtalált ösvényeken tovahaladás lehet, néhány kisebb-nagyobb akadály lebontásával. Eszébe sem jut, hogy ez útvonalak változhatnak. Nagyon egyszerű és jámbor ez a Wells-féle világ-nézet.

Voltaire is büszke volt az emberiség haladására, dicsőítette korát és a tudományt, de mennyi történeti érzék, filozófiai kíváncsiság, költői készség, tudás, éleslátás, eleven nyugtalanság és lelkesedés volt a középszerű-